

HOMOLOGACIÓ DE RARESES ORNITOLÒGIQUES A BALEARS. INFORME DE 2013

Carles LÓPEZ-JURADO¹⁻⁴, Pere J. GARCÍAS¹, Òscar GARCÍA-FEBRERO²,
Joan Miquel GONZÁLEZ¹, Oliver MARTÍNEZ³, i Steve NICOLL¹
Comitè de Rareses Ornitològiques a Balears del GOB

RESUM.- *Homologació de rareses ornitològiques a Balears. Informe de 2013.* Es presenta el 23è informe anual que presenta el Comitè de Rareses de Balears. S'han homologat 32 registres, corresponents a les següents espècies, de les quals destaca una cita homologada per primera vegada pel comitè, el pingdai de bec prim *Uria aalge*. Les altres observacions són l'ànnera canyella *Tadorna ferruginea*, negreta *Melanitta nigra*, astor *Accipiter gentilis*, fuell de collar *Charadrius morinellus*, paràsit *Stercorarius parasiticus*, gavina cendrosa *Larus canus*, llambritja becvermell *Hydroprogne caspia*, boscaler *Locustella luscinioides*, bosqueta pàl·lida *Iduna opaca*, busqueret emmascarat *Sylvia hortensis*, garsa *Pica pica* i gorrió d'ala blanca *Montifringilla nivalis*.

També s'hi inclouen 26 registres corresponents a 17 espècies a Balears homologats pel Comitè de Rarezas de la Sociedad Española de Ornitología, en què destaquen dos registres homologats per primera vegada a Espanya, el menjamosques de mig collar *Ficedula semitorquata*, i l'hortolà cendrós *Emberiza caesia*. També hi ha tres cites per primera vegada a Balears, l'agró d'escull *Egretta gularis gularis*, el corriol de Baird *Calidris bairdii*, i el hortolà de Lapònia *Calcarius lapponicus*. Les altres observacions són l'arpella pàl·lida *Circus macrourus*, el gallet faver africà *Porphyrio alleni*, el corriol pectoral *Calidris melanotos*, el cegall reial *Gallinago media*, la camagroga *Tringa flavipes*, la tórtera del Senegal *Streptopelia senegalensis*, el busqueret sard *Sylvia sarda*, l'ull de bou de dues retxes *Phylloscopus inornatus*, el menjamosques de collar *Ficedula albicollis*, el capsigrany subespècie asiàtica *Lanius senator niloticus*, l'es-tornell rosat *Pastor roseus*, i el pinsà carminat *Carpodacus erythrinus*.

SUMMARY.- *Homologation of Balearic bird rarities. Report for 2013.* This is the 23rd annual report of the Balearic Rarities Committee. A total of 32 records have been accepted and are reported here. The highlight was the first accepted record of common guillemot *Uria aalge*. Other accepted records involved the ruddy shelduck *Tadorna ferruginea*, common scoter *Melanitta nigra*, goshawk *Accipiter gentilis*, dotterel *Charadrius morinellus*, Arctic skua *Stercorarius parasiticus*, common gull *Larus canus*, Caspian tern *Hydroprogne caspia*, Savi's warbler *Locustella luscinioides*, western olivaceous warbler *Iduna*

¹ GOB Mallorca. C/. Manuel Sanchis Guarnier, 10. 07004 Palma (Balears) ornitologia@gobmallorca.com

² Societat Ornitològica de Menorca (SOM). c/ de ses Vaques 3, 2n, 1a. 07702 Maó (Balears)

³ c/ des Ginebres 5, 1a, 4a. 07820 Can Bonet (Sant Antoni de Portmany). Eivissa (Balears)

⁴ Coordinador del Comitè de Rareses Ornitològiques a Balears.

opaca, orphean warbler *Sylvia hortensis*, magpie *Pica pica* and snow finch *Montifringilla nivalis*.

The report includes 26 Balearic records of 17 species homologated by the national Rarities Committee of the Spanish Ornithological Society (SEO), amongst which were two which are first accepted records for Spain, semi-collared flycatcher *Ficedula semitorquata*, and Cretzschmar's bunting *Emberiza caesia*. There were also 3 additions to the Balearics list, western reef heron *Egretta gularis gularis*, Baird's sandpiper *Calidris bairdii* and Lapland bunting *Calcarius lapponicus*. The other records were pallid harrier *Circus macrourus*, Allen's gallinule *Porphyrio alleni*, pectoral sandpiper *Calidris melanotos*, great snipe *Gallinago media*, lesser yellowlegs *Tringa flavipes*, laughing dove *Streptopelia senegalensis*, Marmora's warbler *Sylvia sarda*, yellow-browed warbler *Phylloscopus inornatus*, collared flycatcher *Ficedula albicollis*, eastern woodchat shrike *Lanius senator niloticus*, rose-coloured starling *Pastor roseus* and common rosefinch *Carpodacus erythrurus*.

Aquest és el 23è informe anual que presenta el Comitè de Rareses Ornitològiques de Balears. S'hi presenten 34 registres relatius a l'any 2013, però se n'inclou també un de 2012, tots ells coresponents a 15 espècies. El percentatge d'homologació d'enguany ha estat d'un 91.42 %, superior a la mitjana d'anys anteriors. A l'informe destaca una cita homologada per primera vegada pel comitè, el pingdai de bec prim *Uria aalge*. Les altres observacions són l'ànnera canyella *Tadorna ferruginea*, negreta *Melanitta nigra*, astor *Accipiter gentilis*, fuell de collar *Charadrius morinellus*, paràsit *Stercorarius parasiticus*, gavina cendrosa *Larus canus*, llambritja becvermell *Hydroprogne caspia*, boscaler *Locustella luscinioides*, bosqueta pàl·lida *Iduna opaca*, busqueret emmascarat *Sylvia hortensis*, garsa *Pica pica* i gorrió d'ala blanca *Montifringilla nivalis*.

En l'avaluació dels registres de l'informe han intervingut Pere J. Garcías (Palma, Mallorca), Òscar García-Febrero (Maó, Menorca), Joan Miquel González (Palma), Oliver Martínez (Sant Antoni, Eivissa), i Steve Nicoll (Palma). Com en anys anteriors, com a coordinador ha actuat Carles López-

Jurado (Palma). De cara a les inevitables i convenients renovacions del Comitè, us agrairíem que es presentassin candidatures raonades al seu coordinador, sempre per escrit. Gràcies a tots ells i a tots els observadors que han volgut comunicar les seves dades.

També s'hi inclouen, a títol informatiu, 26 observacions a Balears coresponents a 17 espècies homologades pel Comitè de Raritats de la *Sociedad Española de Ornitología* (CR-SEO/BirdLife), publicades en el seu darrer informe, número 28, corresponent a 2011 (GUTIÉRREZ, 2013), en què destaquen dos registres homologats per primera vegada a Espanya, el menjamosques de mig collar *Ficedula semitorquata*, i l'hortolà cendrós *Emberiza caesia*. També hi ha tres cites per primera vegada a Balears, l'agró d'escull *Egretta gularis gularis*, el corriol de Baird *Calidris bairdii*, i el hortolà de Lapònia *Calcarius lapponicus*. Les altres observacions són l'arpella pàl·lida *Circus macrourus*, gall faveret *Porphyrio alleni*, corriol pectoral *Calidris melanotos*, cegall reial *Gallinago media*, camagroga *Tringa flavipes*, tòrtera de Senegal *Streptopelia senegalensis*, busqueret

sard *Sylvia sarda*, ull de bou de dues retxes *Phylloscopus inornatus*, menjamosques de collar *Ficedula albicollis*, capsirany i subespècie asiàtica *Lanius senator niloticus*, estornell rosat *Pastor roseus*, i pinsà carminat *Carpodacus erythrinus*.

Els registres no homologats tan sols són considerats insuficientment documentats pel Comitè, que es manifesta disposat a revisar-los en el cas que es pugui subministrar una informació més completa que els avaluï. D'altra banda, certes dades de 2013 es troben encara en el Comitè pendents d'homologació i s'inclouran en el pròxim informe.

Les espècies considerades en aquest informe són les que figuren a la "Llista de les espècies sotmeses a homologació per la SEO i el GOB", publicada a l'*AOB* de 2012 volum 27: 229-230.

PRESENTACIÓ DE L'INFORME

La llista sistemàtica que segueix s'ha elaborat d'acord amb els següents punts:

Des que existeixen els comitès de rareses d'Espanya (CR-SEO, 1984) i de Balears (CRB, 1991) s'han homologat a Balears registres corresponents a 93 espècies i 7 subespècies, ambdues pertanyents a la categoria A, i una espècie de la categoria B, que estan considerades rareses actualment. En els informes que es publiquen a l'*AOB* només apareixen els registres, acceptats o no, del darrer informe de cada comitè.

La xifra entre parèntesis que figura a continuació del nom de l'espècie indica els registres/exemplars homologats ja pel Comitè: 1) d'anys anteriors a 2013; 2) de 2013 (sense incloure els exemplars arribats l'any anterior, marcats amb un * a la llista). En el cas del CR-SEO, els comptadors de registres fan referència

als conjunts d'Espanya peninsular-Illes Balears (PB), i Illes Balears.

A cada registre les dades s'ordenen així: 1) illa; 2) localitat; 3) nombre d'au-cells observats; 4) edat i sexe, si es coneixen (per a dades primaverals-estivals només s'expressa edat quan no es tracta de plomatge nupcial); 5) indicació sobre si l'au-cel·la ha estat caçat, trampejat o trobat mort, i si es conserva i on; també si es disposa de fotografies entre la documentació en poder del Comitè; 6) data/es; 7) observador/s, en general no més de quatre.

La seqüència taxonòmica seguida és la de Voous (*The List of Birds of the Western Palearctic, 1978*), amb les modificacions acordades per la AERC-TAC (*AERC TAC's Taxonomic Recommendations*).

Un breu comentari sobre cada espècie intenta situar les observacions en relació a allò que es coneix sobre l'estatus de l'espècie a les Balears, tenint en compte el que s'ha dit ja en informes anteriors i indicant al principi, entre parèntesis, l'àrea essencial de cria en el món.

La propietat de les dades contingudes a l'informe correspon als diferents observadors, que hauran de ser esmentats com autors a la bibliografia. Recomanam la referència següent: AUTOR/S. In: López-Jurado, C. i CRB-GOB. 2014. "Rareses ornitològiques a Balears. Informe de 2013". *Anuari Ornitològic de les Balears*, 2013. Vol. 28. GOB. Palma.

LLISTA SISTEMÀTICA DELS REGISTRES HOMOLOGATS

Tadorna ferruginea

Ànnera canyella

(CR-SEO, 2002: Balears 11/36; CR-Balears, 2013: 6/12, 1/1)

Foto 1. Negreta *Melanitta nigra* (Common Scoter), femella, Portocolom (Felanitx), 21 de gener de 2013. Foto: Rafel Mas.

Mallorca: s'Albufera, un exemplar el 20 de setembre de 2013, hi ha foto (Maties Rebassa).

(Àsia centreoccidental, amb petites àrees al sud-est d'Europa i nord-est d'Àfrica). **Origen desconegut.** L'any 2002 és l'últim en què es consideren els registres corresponents a aquesta espècie pel Comitè de Rareses de la SEO. A partir de gener de 2011 es considera pel Comitè de Rareses de Balears. Totes les dades a Balears, cites/aus/mes: 1/3/I, 6/9/II, 1/1/III, 0/IV, 0/V, 1/2/VI, 3/5/VII, 1/8/VIII, 1/1/IX, 2/7/X, 2/7/XI, 5/19/XII.

Melanitta nigra

Negreta (2013: 7/9, 1/1)

Mallorca: Portocolom (Felanitx), una femella, hi ha fotos, del 17 al 21 de gener de 2013 (vegeu-ne foto 1) (Jaume

Adrover; Pere Vicens, Catalina Sebastià; Gemma Carrasco, Rafel Mas).

(Amèrica del nord, Sibèria i nord d'Europa). Les dates extremes de què disposam són del pas postnupcial i hivernada, és a dir del 21 d'octubre fins al 21 de gener, i tan sols un registre prenupcial del 24 de maig.

Egretta gularis gularis

Agró d'escull (CR-SEO, 2011: PB 35/35, 4/4; Balears 0/0, 1/1).

Mallorca: s'Albufera, adult, hi ha foto, del 28 d'abril fins al 12 de maig de 2011 (vegeu-ne foto 2) (Maties Rebassa i altres).

(Paleotropical). (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Primera cita per Balears d'aquesta subespècie. Hi ha un registre d'*E. gularis* homologat també a Mallorca de maig de 1997, però no es distingeix

Foto 2. Agró d'escull *Egretta gularis gularis* (Western Reef Heron), adult, s'Albufera de Mallorca, 28 d'abril de 2011. Foto: Maties Rebassa.

entre les subespècies *E. g. gularis* i *E. g. schistacea*.

Circus macrourus

Arpella pàl·lida (CR-SEO, 2011: PB 39/42, 7/7; Balears 8/8, 0/0)

Mallorca: talaia d'Albercutx (Pollença), femella de segon any calendari, hi ha fotos, el 10 d'abril de 2010 (vegeu-ne foto 3) (Lalo Ventoso, Rafel Mas, Juanjo Bazán i Pep Manchado).

Puig des Pal (Pollença), femella de segon any calendari, hi ha fotos, el 21 d'abril de 2007 (Lalo Ventoso, Maribel Jiménez, Pep Tapia i Juanjo Bazán).

(Est d'Europa, Àsia). (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Dels registres homologats fins ara, set corresponen a Mallorca i un a Cabrera. Dates extremes d'aquest migrant, amb 7 registres del pas prenupcial (I/III, 6/IV): primer el 27 de març, i

darrer el 21 d'abril. Pas postnupcial amb una cita el 8 d'octubre.

Accipiter gentilis

Astor (2013: 2/2, 0/0)

Menorca: l'Albufera des Grau (Maó), un exemplar vist al prat l'11 de gener de 2013 (Xavier Méndez, Raül Escandell, Alicia Piolí, Joan Florit), vegeu-ne l'informe anterior (AOB, 27: 523).

(Paleàrtic). Segurament és la mateixa au que es va veure un pic al desembre de 2012; no es descarta un origen no natural. L'anterior registre també era de Menorca, del 6 de gener de 2006. No figura cap cita prèvia a aquestes tres en la bibliografia illenca.

Porphyrio alleni

Gallet faver africà (CR-SEO, 2011: PB 10/10, 1/1; Balears 1/1, 1/1)

Foto 3. Arpella pàl·lida *Circus macrourus* (Pallid Harrier), femella de segon any, talaia d'Albercutx (Pollença), 10 d'abril de 2010.
Foto: Juan J. Bazán.

Mallorca: aeroport de Palma, un adult, hi ha fotos, el 25 de novembre de 2011, atropellat a prop de la torre de control (José Luis Martínez).

(Àfrica, al sud del Sàhara). (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Segon registre a les Balears, l'anterior va ser també a Mallorca, al gener de 2002.

Charadrius morinellus

Fuell de collar (2013: 19/5, 6/8)

Mallorca: Marratxí, al centre comercial a prop de l'autopista d'Inca, el 24 d'agost de 2013 troben una femella de primer any, molt debilitada i amb desnutrició (pes 62 g.), que va morir al centre COFIB (Lluís Parpal, Nieves Negre).

Es Salobrar de Campos, 1 i 2 joves el 24 i 25 d'agost de 2013 respectivament, hi ha fotos (Susana Quintanilla,

Lalo Ventoso; Maties Rebassa). Adult mascle el 20 de setembre de 2013 (Michael Schade, Anja Schütze).

Mola de s'Esclop (Andratx), 2 exemplars el 30 de setembre de 2013, hi ha foto (Jaume Canals).

Blanquer de Maria de la Salut, un exemplar el 29 d'octubre de 2013 (Maties Rebassa).

PN de s'Albufera, un exemplar el 30 d'octubre de 2013 (Pere Vicens).

Fe d'errades: al registre publicat a l'AOB 27, pàg. 53, hi faltava l'autor. Mallorca: Blanquer de Maria de la Salut, un adult i un jove el 4 de setembre de 2012, hi ha fotos (Maties Rebassa).

(Paleàrtic nord i mitjà, Neàrtic nord-oest). Migrant presaharià que hiverna, des de setembre a abril, en una estreta zona des del Marroc a Iran. Com a hivernant hi

Foto 4. Corriol pectoral *Calidris melanotos* (Pectoral Sandpiper), au de primer any, Salobrar de Campos, 22 de setembre de 2011. Foto: Steve Nicoll.

ha un cita al gener. En el pas prenupcial només una, el 4 d'abril; i en el pas postnupcial, 23 registres (6/VIII, 13/IX, 4/X), del 16 d'agost fins al 30 d'octubre.

Calidris bairdii

Corriol de Baird (CR-SEO, 2011: PB 9/9, 2/2; Balears 0/0, 1/1)

Mallorca: Prat de Sant Jordi (Palma), exemplar de primer any calendari, hi ha fotos, vist del 8 al 12 d'octubre de 2011 (Maties Rebassa, Lalo Ventoso i altres).

(Amèrica del nord). (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Primera cita per a Balears. Vegeu-ne més informació a l'article de Steve Nicoll a l'*AOB* 26: 79-84.

Calidris melanotos

Corriol pectoral (CR-SEO, 2011: PB 245/305, 26/34; Balears 8/10, 2/2)

Mallorca: Es Salobrar de Campos, exemplar de primer any, hi ha fotos, vist del 22 (vegeu-ne foto 4) (Steve Nicoll, José Luis Martínez, Kevin Mann i Carol Artis) al 25 de setembre de 2011 (Maties Rebassa).

Menorca: es Prat i basses de Lluriac, es Mercadal, exemplar de primer any calendari, hi ha fotos, vist el 19 de setembre de 2011 (Joan Florit).

(Amèrica del nord i Sibèria). A la península i Balears es fa patent l'eix mediterrani, que contrasta amb les escasses cites del quadrant nord-oest i amb la presència a cinc províncies del centre nord. (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Les dates extremes d'aquest divagant a Balears són: pas prenupcial amb 3 registres (1/III, 0/IV, 2/V), del 8 de març al 16 de maig; pas postnupcial amb 7 cites

(6/IX, 1/X), del 9 de setembre fins al 15 d'octubre.

Gallinago media

Cegall reial (CR-SEO, 2011: PB 21/21, 8/11; Balears 9/11, 2/4)

Mallorca: Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, tres exemplars: dues aus a s'Amarador, hi ha foto, el 13 d'abril de 2011, i un exemplar a Son Carbonell, el 15 d'abril de 2011 (Maties Rebassa).

Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, un exemplar a sa Roca, hi ha foto, el 14 d'abril de 2011 (Russell Haves).

Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, un exemplar al Ras, el 27 d'abril de 2010 (Pere Vicens).

(Nord d'Europa, oest de Sibèria). Bon any d'observacions, que acumulen la meitat de les registrades fins ara en una sola temporada, totes primaverals i del quadrant nord-oest (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Dates extremes: pas prenupcial, deu registres (1/III, 6/IV, 3/V), primer el 27 de març i darrer el 12 de maig. Pas postnupcial, una única cita el 24 de setembre.

Tringa flavipes

Camagroga (CR-SEO, 2011: PB 52/53, 4/4; Balears 1/1, 1/1)

Mallorca: s'Albufera, un exemplar a Son Carbonell, hi ha foto, el 26 d'abril de 2011 (vegeu-ne foto 5) (Maties Rebassa i altres).

(Amèrica del nord). (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Segon registre per a Balears, l'anterior és d'abril de 1991 a la mateixa localitat.

Stercorarius parasiticus

Paràsit (2013: 5/5, 1/1)

Cabrera: immadur de segon any a una milla a l'oest de na Foradada el 12 de juny de 2013 (Miguel McMinn).

(Paleàrtic). Dates extremes a Balears: pas prenupcial (2/IV, 2/V, 1/VI), des del 21 d'abril fins al 12 de juny. Postnupcial (1/IX, 1*/X, 1*/XI), del 28 de setembre fins al 20 de novembre. El seu estatus a Balears és el de migrant accidental.

Larus canus

Gavina cendrosa (2013: 12/15, 4/4)

Mallorca: port de Palma, un exemplar de primer hivern el 4 de febrer de 2013, hi ha fotografia (Maties Rebassa).

Port de Palma, au de primer hivern al moll Vell el 16 de març de 2013, hi ha foto (Miguel McMinn).

Port de Palma, exemplar de primer hivern els dies 16-X i 15-XI de 2013, hi ha fotos (Maties Rebassa).

(Holàrtic). Distribuïda per gran part de l'extrem septentrional del Paleàrtic, des del nord d'Europa fins al sector oriental de Rússia, així com a Alaska i Canadà. A l'hivern és present a Europa, golf Pèrsic, sud-est d'Àsia i sector occidental d'Amèrica del nord. Alguns aucells hivernants arriben fins al Mediterrani i nord d'Àfrica (PATERSON, 1997). Dates extremes a Balears: hivernada, del 7 de desembre al 20 de febrer; pas prenupcial, del 4 de març fins al 20 de maig; pas postnupcial, primer registre el 8 d'agost i darrer el 15 de novembre.

Hydroprogne caspia

(abans *Sterna caspia*)

Llambritja becvermell (2013: 17/20, 2/2)

Mallorca: punta de n'Amer (Sant Llorenç), un exemplar el 10 de maig de 2013 (Maties Rebassa).

S'Albufera, un exemplar el 20 de setembre de 2013, hi ha foto (Martin Honey, Maties Rebassa).

(Holàrtic, Afrotropical i Australàsia). Dates extremes: pas prenupcial

Foto 5. Camagroga *Tringa flavipes* (Lesser Yellowlegs), s'Albufera de Mallorca, 26 d'abril de 2011. Foto: Maties Rebassa.

escàs amb 4 registres (3/IV, 1/V), primera observació l'11 d'abril i darrera el 10 de maig; presència estival, el 25 i 27 de juny i 2 de juliol; pas postnupcial amb 12 cites (3/VIII, 7/IX, 2/X), primer el 6 d'agost i darrer el 26 d'octubre.

Uria aalge

Pingdai de bec prim (2013: 0/0, 1/1)

Mallorca: platja des Trenc (Campos), és va trobar l'aucell mort, encara conservava el plomatge en bon estat, però estava rígid, hi ha foto, l'11 de gener de 2013 (Alexandre Forteza).

(Holàrtic). Primera cita que s'homologa a Balears. No hi ha cap cita publicada a l'Anuari, tan sols figura un registre als arxius del GOB Mallorca, d'uns 100 exemplars a la badia de Palma davant de la Seu, el 2 de gener de 1976, per Joan Ximenis, Llorenç Pol i Jesús Jurado.

Streptopelia senegalensis

Tórtera del Senegal (CR-SEO, 2011: PB 15/17, 1/1; Balears 4/4, 1/1)

Cabrera: exemplar de segon any calendari, hi ha foto, vist del 13 al 16 d'abril de 2011, capturat per a anellament el 13 d'abril (anella 4116817), vegeu-ne foto 6 (José Luis Martínez i Joan Miquel González).

(Àfrica i sud-oest d'Àsia). A diferència de la cita homologada de Barcelona que apareix a l'apèndix de cites d'origen incert, aquest exemplar presentava el plomatge en bon estat i va ser trampejat en una localitat que afavoreix una eventual arribada natural (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Dates extremes: pas prenupcial amb dos registres, primer i darrer registre el 13 d'abril i l'1 de maig; pas postnupcial amb tres cites, del 23 d'agost al 18 de novembre.

Foto 6. Tórtera del Senegal
Streptopelia senegalensis
(Laughing Dove), Parc Nacional de
Cabrera, 13 d'abril de 2011.
Foto: Joan Miquel González.

Locustella luscinioides

Boscaler (2013: 10/17, 3/4)

Mallorca: Parc Natural de s'Albufera, se sent i es veu un exemplar a la zona del Ras, el 23 de març de 2013 (Pere Vicens, Marino Reaño, Ernesto Nicola, Pep Manchado *et al.*).

Parc Natural de s'Albufera, dos mascles se senten i es veuen a la zona del Ras, el 26 i 27 de març i fins al 22 d'abril de 2013, hi ha fotos (Maties Rebassa, Catí Artigues, Toni Muñoz, Pere Vicens *et al.*).

Parc Natural de s'Albufera, 1 exemplar se sent i es veu a la zona del Ras, el 27 de març i 10 d'abril de 2013, hi ha fotos (Gemma Carrasco, Rafel Mas).

Illas de l'Aire: (Sant Lluís) un adult és capturat per a anellament (KA98086

Aranzadi) i fotografiat el 5 d'abril de 2013 (vegau-ne foto 7) (Alicia Piolí, Simon Claden, Mònica Casal).

(Paleàrtic occidental). Encara que se coneixen altres observacions de 2013 i d'anys anteriors que no han estat notificades, se sospita que pot estar criant a s'Albufera de Mallorca. Amb les dades homologades, la fenologia d'aquest estival a s'Albufera de Mallorca i migrant a l'Albufera des Grau i l'illa de l'Aire és: en pas prenupcial, del 23 de març fins al 24 de maig; i en pas postnupcial, tan sols tres registres del 7 de juliol al 2 d'octubre. Maties Rebassa comenta que les primeres audicions al Ras per altres observadors foren el 15-III (registres no notificats al CRB).

Foto 7. Boscaler *Locustella luscinioides* (Savi's Warbler), adult, illa de l'Aire (Sant Lluís, Menorca), 5 d'abril de 2013. Foto: Alicia Piolí.

Iduna opaca

(abans *Hippolais opaca*)

Bosqueta pàl·lida (2013: 32/36, 2/2)

Illa de l'Aire: (Sant Lluís), un adult anellat (1Y00644 Aranzadi), hi ha fotos, el 6 de maig de 2013 (Raül Escandell, Juan José Carreras). Un adult és anellat (1Y00681 Aranzadi) el 8 de maig de 2013, hi ha fotografies (Raül Escandell, Santi Catchot, Juan José Carreras, Àngels García).

(Paleàrtic: Mediterrani). Aquest migrant presenta un pas primaveral més curt que el de tardor. Dates extremes: pas prenupcial amb 30 registres (8/IV, 22/V), primer el 7 d'abril i darrer el 26 de maig. En canvi, en el pas postnupcial, més dilatat amb 4 cites (1/VIII, 2/IX, 1/X), la primera és del 17 d'agost i la darrera del 10 d'octubre.

Sylvia hortensis

Busqueret emmascarat, enganyapastors emmascarat (2013: 33/33, 2/2)

Illa de l'Aire: (Sant Lluís), un probable mascle de segon any és capturat per a anellament (KA98155 Aranzadi) i fotografiat el 13 d'abril de 2013 (Raül Escandell, Javi Gómez, Simon Claden, Mónica Casal). Un probable mascle de segon any és anellat (KA98404 Aranzadi) i fotografiat el 10 de maig de 2013 (Raül Escandell, Marc Illa, Juan José Carreras).

Cabrera: un mascle de segon any, anellat (2A357219) i fotografiat el 7 de maig de 2012 (Cristina Fiol, Pere J. Garcias, José Luis Martínez).

(Paleàrtic: Mediterrani). Aquest migrant presenta la següent fenologia a Balears, dates extremes: pas prenupcial

Foto 8. Busqueret sard *Sylvia sarda* (Marmora's Warbler), mascle de segon any calendari, illa de l'Aire (Sant Lluís, Menorca), 17 d'abril de 2011. Foto: Emili Garriga.

amb 32 registres (14/IV, 17/V, 1/VI), primer el 6 d'abril i darrer el 3 de juny; pas postnupcial, tan sols tres cites, el 5, 22 i 25 de setembre.

Sylvia sarda

Busqueret sard (CR-SEO, 2011: PB 3/3, 1/1; Balears 1/1, 1/1)

Illa de l'Aire: (Sant Lluís, Menorca), un mascle de segon any calendari, hi ha fotos, el 17 d'abril de 2011, capturat per a anellament (anella KY1563) (vegeu-ne foto 8) (R. Escandell, Raül Calderón, Loli Cuevas i Emili Garriga).

(Còrsega i Sardenya). Quarta cita homologada per Espanya, les tres anteriors són totes de la primavera: al Garraf, Barcelona, el 25 de maig de 1997; illa de l'Aire, Menorca, el 8 d'abril de 2005; i delta del Llobregat, Bar-

celona, el 14 de març de 2004 (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013).

Phylloscopus inornatus

Ull de bou de dues retxes (CR-SEO, 2011: PB 84/85, 12/15; Balears 20/21, 2/2)

Cabrera: un exemplar, hi ha fotos, el 18 d'octubre de 2011 (Jan van der Winden).

Menorca: Can Vinyes, Alaior, un exemplar, hi ha fotos, l'11 d'octubre de 2011, capturat per a anellament (anella FK5754), vegeu-ne foto 9 (Xavier Méndez i Enric Ramos).

(Àsia). Millor any fins ara, en què s'ha superat en un exemplar la marca de 2008 (*Ardeola*, 57: 507-508). Les cites de 2011 cauen entre l'11 d'octubre i el 19 de desembre a la península, amb les cites hivernals de Fuerteventura i Lanzarote. L'observació simultània de quatre aus a Fisterra suposa un rècord sense prece-

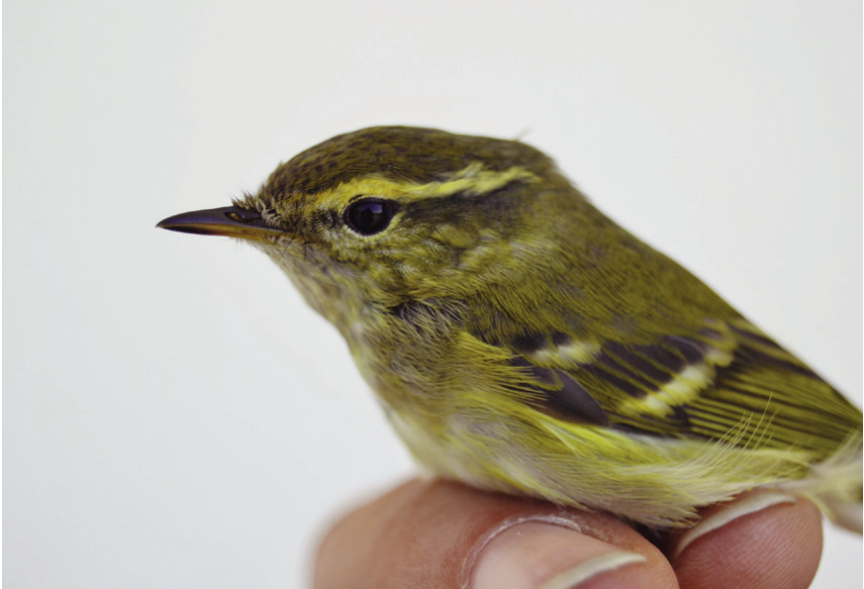

Foto 9. Ull de bou de dues retxes *Phyllocopus inornatus* (Yellow-browed Warbler), Can Vinyes (Alaior, Menorca), 11 d'octubre de 2011. Foto: Xavier Méndez.

dents al país, en el que seria un *cul-de-sac* per a aquesta i altres espècies de migració oriental en allò que, com el seu nom indica, és “el final de la terra”, per la qual cosa s’acumularien allí (LÓPEZ-VELASCO, 2013). La distribució de cites, a part del fenomen de la Corunya, és clarament oriental, amb aus a l’octubre en moviment a Balears i al sud, en dates més avançades a Granada-Almeria, i ja plenament hivernals a Canàries, com als darrers anys. En aquest arxipèlag, continua apareixent amb regularitat a l’hivern, sobretot a les illes orientals (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013).

Ficedula semitorquata

Menjamosques de mig collar (CR-SEO, 2011: PB 0/0, 1/1; Balears 0/0, 1/1)

Cabrera: un mascle adult, hi ha fotos, el 17 d’abril de 2011, és capturat per a anellament (anella KL8849), vegeu-ne la

foto 10 (Eduardo Amengual i Juan Miguel González).

(Sud-est d’Europa, Àsia Menor i sud-oest asiàtic). Primera cita per Espanya, a una localitat tradicional per a rareses com és Cabrera. Es tracta d’una espècie d’extrema raresa a Europa occidental i així, per exemple, a França només hi ha dues cites homologades, també en dates primaverals: un mascle de segon any calendarari el 17 d’abril de 2004 i una femella adulta el 7 de maig de 2007, ambdues a les illes Hyères, també al Mediterrani (CHN database i *Ornit-hos*, 13: 103; 15; 343), (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013).

Ficedula albicollis

Menjamosques de collar (CR-SEO, 2011: PB 47/48, 4/4; Balears 28/30, 3/3)

Foto 10. Menjamosques de mig collar *Ficedula semitorquata* (Semi-collared Flycatcher), mascle adult, Cabrera, 17 d'abril de 2011. Foto: Eduardo Amengual.

Illa de l'Aire: (Sant Lluís, Menorca), un mascle de segon any calendari, hi ha fotos, el 26 d'abril de 2011, és capturat per a anellament (anella KY1666), (Xavier Méndez, Alicia Pioli i Antonio Salmerón).

Cabrera: un mascle adult, hi ha fotos, el 25 d'abril de 2011, és capturat per a anellament (anella KL8998), (Eduardo Amengual, Xavier Llabrès, Atocha Ramos i Cosme Damián Romay).

Un mascle de segon any calendari, hi ha fotos, el 27 d'abril de 2011, és capturat per a anellament (anella KL7686), (Eduardo Amengual, Xavier Llabrès, Atocha Ramos i Cosme Damián Romay).

Mallorca: Cases Velles de Formentor (Pollença), un mascle, hi ha fotos, del 7 de maig de 2010 (Lalo Ventoso) al 8 de maig de 2010 (Juanjo Bazán).

(Centre i est d'Europa, extrem occidental d'Àsia). Quatre cites més primaverals i del quadrant nord-est al 2011, las tres de Balears, en un període de tres dies (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Dates extremes: tots els registres corresponen al pas prenupcial i són del 5 d'abril fins al 15 de maig.

Lanius senator niloticus

Capsigrany, subespècie asiàtica (CR-SEO, 2011: 3/3, 1/1; Balears 2/2, 1/1)

Cabrera: un mascle de segon any calendari, hi ha fotos, el 8 de maig de 2011, és capturat per a anellament (anella V114738), vegeu-ne foto 11 (Eduardo Amengual i Xavier Llabrès).

(Àsia). L'exemplar anellat presentava el parell central de rectrius amb la base clarament blanca que s'extenia uns 18 mm fins a la punta des de la base. El

Foto 11. Capsigrany *Lanius senator niloticus* (Woodchat Shrike), mascle de segon any calendari, Cabrera, 8 de maig de 2011. Foto: Eduardo Amengual.

comitè considera que aquest exemplar pot procedir de la mateixa zona d'intergradació a Turquia, perquè el blanc a la base de la coa és reduït (18 mm, quan el límit superior és de 15 mm per a *senator*). Les aus de molt a l'est tenen les coes molt més blanques (entre 25-30 mm, ROWLANDS, 2010). Les tres cites anteriors es donen entre el 4 i 23 d'abril i són totes també d'illes mediterrànies (Columbrets i illa de l'Aire, Menorca, DE JUANA, 2006), (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013).

Pastor roseus

(abans *Sturnus roseus*)

Estornell rosat (CR-SEO 2011: PB: 28/28, 2/2; Balears 2/2, 1/1)

Cabrera: exemplar de primer any calendari, hi ha fotos, del 18 al 20 d'octubre de 2011 (vegeu-ne foto 12) (Eduardo

Amengual, Steve Sánchez i Xavier Llabrès).

(Sud-est d'Europa, sud-oest d'Àsia). (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Dates fenològiques: una única cita hivernal el 15 de gener; en el pas prenupcial, també una sola el 29 d'abril; en el pas postnupcial hi és del 18 al 20 d'octubre.

Montifringilla nivalis

Gorrió d'ala blanca (2013: 13/23, 1/6)

Mallorca: puig Major (Escorca), un exemplar el 12 de desembre de 2013 i 6 aus el 18 de desembre de 2013 (Xavier Manzano).

(Paleàrtic). Aquesta espècie, a Balears, presenta desplaçaments estacionals del tipus nomadisme hivernal, amb 15 registres (3/XI, 8/XII, 3/I, 1/II). Dates extremes: primera cita l'11 de novembre i darrera el 18 de febrer.

Foto 12. Estornell rosat *Pastor roseus* (Rose-coloured Starling), primer any calendari, Cabrera, 20 d'octubre de 2011. Foto: Eduardo Amengual.

Carpodacus erythrinus

Pinsà carminat (CR-SEO, 2011: PB 32/33, 2/2; Balears 15/15, 2/2)

Cabrera: un exemplar de primer any calendari, hi ha fotos, del 15 al 18 de setembre de 2011 (Raül Escandell i Juan Miguel González). Un exemplar de primer any calendari, hi ha fotos, del 7 a l'11 d'octubre de 2011 (Eduardo Amengual, Clemente Álvarez Usátegui i Xavier Llabrès).

(Euràsia). Aus de l'any en localitats i dates típicament de tardor (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). La meitat dels registres corresponen a Balears, la majoria dels quals són de Cabrera (13). Dates extremes d'aquest migrant: prenupcial amb 1 registre, el 28 d'abril; postnupcial, amb 16 cites (12/IX, 5/X), vist del 9 de setembre al 16 d'octubre.

Calcarius lapponicus

Hortolà de Lapònia (CR-SEO, 2011: PB 35/79, 10/38; Balears 0/0, 1/1)

Mallorca: Reserva Natural de s'Albufereta, Alcúdia, un exemplar el 23 d'octubre de 2011 (Achim Bruch i Anja Bach).

(Holàrtic). Les cites de tardor de 2011 són les segones més nombroses després de l'episodi de l'any passat i inclouen la tercera cita mediterrània homologada (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013). Primera cita per a Balears.

Emberiza caesia

Hortolà cendrós (CR-SEO, 2011: PB 0/0, 1/1; Balears 0/0, 1/1)

Cabrera: un exemplar, probablement de segon any calendari, hi ha fotos, l'1 de maig de 2011 (vegeu-ne foto 13) (Juan Sagardía, Eduardo Amengual i Xavier

Foto 13. Hortolà cendrós *Emberiza caesia* (Cretzschmar's Bunting), probablement de segon any calendari, Cabrera, 1 de maig de 2011. Foto: Juan Sagardia.

Llabrès) i 2 de maig de 2011 (Eduardo Amengual).

(Sud-est d'Europa i Àsia Menor). Primera cita homologada d'aquesta espècie pròpia de l'est de la Mediterrània, un exemplar de segon any que romangué per la zona dos dies. La separació de l'hortolà *Emberiza hortulana* pel plomatge és relativament senzilla, per la combinació del cap i el pit de color gris blavós, l'anell ocular blanc —grogenc en *hortulana*— i la bigotera i la gorja marró vermellosa, en contrast amb el característic verd llimona d'*hortulana*. L'altra espècie similar possible a Europa, l'hortolà capgrís *Emberiza buchanani*, combina la bigotera blanquinosa, un aspecte general menys vermellós i el bec menys voluminós i de forma cònica. La presència de l'àlula (i potser primàries) molt des-

gastada suggereix que es tracta d'una au de segon any; si consideram això, el sexat és difícil perquè els mascles a aquesta edat poden, encara, mostrar taques al pit i presentar un plomatge descolorit semblant al d'aquest exemplar.

Les dates, començament de maig, són típiques en espècies de distribució similar. La primavera de 2011 no va ser excepcionalment bona per a espècies de l'est d'Europa, però setmanes abans s'havia anellat, també a Cabrera, un menjamosques de mig collar *Ficedula semitorquata* i una tórtera del Senegal *Streptopelia senegalensis*.

L'hortolà cendrós és una espècie d'aparició molt escassa a Europa Occidental. Per exemple, a Itàlia només hi ha dues cites recents homologades, ambdues de mascles anellats, el 19 de maig de

1989 i el 10 de maig de 2004. A França no hi ha cites recents, mentre que a la Gran Bretanya n'hi ha quatre, totes de mascles: un de segon any el 14 de juny de 1967, un el 9 de juny de 1979, un el 14 de maig de 1998 i un el 19 de setembre de 2008. Altres cites europees recents inclouen un registre als Països Baixos (7 de maig de 1994), un altre a Àustria (1 de maig de 1995) i quatre a Finlàndia (19 de maig de 1981, 30 de setembre de 1990, 8 de maig de 2007 i 14 de juliol de 2007). A les Canàries hi ha una cita d'un mascle l'1 d'abril de 1990, a Fuerteventura (MARTÍN i LORENZO, 2001), però no ha pogut ser estudiada pel Comitè de Rareses, per la qual cosa cal considerar-la amb precaució. La majoria dels registres europeus corresponen a mascles, segurament perquè és senzill separar-los d'*hortulana* en comparació amb els plomatges controvertits de les femelles. També és destacable la concentració de cites a principi de maig, en concordància amb l'observació que aquí es ressenya. És interessant destacar que, a Israel, *caesia* és un migrant típicament de maig, amb els primers exemplars (principalment mascles, que migren abans que les femelles per a cantar en els territoris de cria) ja el 20 de febrer, i una segona onada (majoritàriament femelles) a final de març (SHIRIHAI, 1996). S'observen exemplars solts a l'abril, ja de manera molt escassa, i excepcionalment se n'ha registrat algun exemplar fins al 15 de maig. Paral·lelament, a Turquia se'n registra l'arribada a les zones de cria a mitjan març, i el gruix de la població arriba durant les dues primeres setmanes d'abril (KIRWAN *et al.*, 2008).

En aquest context, potser sorprendri la data tardana de les cites europees, fet explicat per Slack (2009), el qual suposa que pot tractar-se d'exemplars que no han aconseguit reproduir-se i

continuen dispersant-se en direcció nord-oest (GUTIÉRREZ, *et al.* 2013).

REGISTRES ATRIBUÏTS A ESPÈCIES D'ORIGEN INCERT (CATEGORIA D)

Pica pica

Garsa (2013: 1/1, 2/2)

Mallorca: Son Granada de Dalt (Llucmajor), un exemplar el 6 de març de 2013 (Jordi Muntaner).

Puigderros de Dalt (Llucmajor), un exemplar el 8 d'abril de 2013 (Jordi Muntaner). Palma. 1 ex. és vist volant de Son Pacs al polígon de Son Rossinyol el 17 de desembre de 2013 (Rafel Mas, Víctor Colomar).

(Paleàrtic occidental). **Origen desconegut.** Comentava Jordi Muntaner que els pagesos de la finca Son Granada havien vist aquesta au al mateix redol durant un mes aproximadament. Com que la distància entre les dues finques de Llucmajor és de 1.500 m., podria ser el mateix exemplar. L'espècie és sedentària a la península i absent a les Balears, però com en altres ocasions, sembla que ens trobam davant d'un exemplar fugit, tot i que no es pot descartar un origen natural. Hi ha dues cites de corbs publicades al capítol de registres amb categoria E, a aquest mateix AOB, que corresponen a observacions a Menorca, d'un *Corvus albus* amb cordes de falconer i d'un *Corvus monedula* molt ximple.

LLISTA DELS REGISTRES NO HOMOLOGATS

Porzana parva rasclotó, es Salobrar de Campos, mascle adult el 3 de juny de 2013 (descripció insuficient).

Stercorarius parasiticus paràsit cuapunxegut, Portocolom (Felanitx), adult el 20 de març de 2013 (descripció insuficient i possible confusió amb espècies semblants).

Columba oenas xixella, Colònia de Sant Pere (Artà), adult el 26 de març de 2013 (possible confusió amb jove de *Columba palumbus* i falta informació).

CR-SEO:

Buteo lagopus aligot calçat, Albercutx, Pollença, Mallorca, el 8 de maig de 2011 (descripció insuficient per descartar amb seguretat exemplars pàl·lids d'aligot comú).

Aquila pomarina àguila pomerània, Parc Natural de s'Albufera de Mallorca, Muro, el 9 de juny de 2011 (la descripció no exclou altres espècies de rapinyaires).

Aquila adalberti/heliaca àguila imperial ibèrica/oriental, Albercutx, Pollença, Mallorca, el 27 d'abril de 2011 (la descripció aportada no permet descartar altres àguiles grans ni tampoc l'esperver).

Oenanthe isabellina coablanca pàl·lida, cap de Favàritx, Maó, Menorca, el 29 de setembre de 2011 (la documentació aportada mostra un culblanc *Oenanthe oenanthe*).

Ficedula semitorquata menjamosques de mig collar, illa d'en Colom, Maó, Menorca, el 4 de maig de 2010, anella HL4124 (anàlisi insuficient dels caràcters diagnòstics: no es fa referència a la franja a les cobertores mitjanes, no es menciona el patró de les plomes de la part posterior del coll ni es donen mesures biomètriques, quan es tracta d'un ocell en mà. La presència de blanc a partir de la quarta primària no és descartable en *F. hypoleuca*. Tampoc no es contempla la possibilitat que fóra un híbrid *hypoleuca x albicollis*).

Lanius isabellinus capsigrany pàl·lid, cala Bona, Mallorca, el 5 de juliol de 2011 (descripció insuficient, la qual, tot i apuntar característiques compatibles amb l'espècie, no descriu la coa).

BIBLIOGRAFIA

- AERC TAC, 2003. *AERC TAC's Taxonomic Recommendations*. Online versió: www.aerc.be
- DE JUANA, E. 2006. *Aves raras de España: un catálogo de las especies de presentación ocasional*. Bellaterra. Lynx Edicions.
- GUTIÉRREZ R., LORENZO J.A., ELORRIAGA J., GOROSPE G., LÓPEZ-VELASCO D., MARTÍ-ALEDO J., RODRÍGUEZ G. & SALES S. 2013. "Observaciones de aves raras en España, 2011". *Ardeola* 60-2: 437-506.
- LEES, A.C. & GILROY, J.J. 2004. "Pectoral Sandpipers in Europe: vagrancy patterns and the influx of 2003". *British Birds*, 97: 638-646.
- KIRWAN G.M., BOYLA K.A., CASTELL P., DEMIRCI B. & OZEN N. 2008. *The Birds of Turkey: The Distribution, Taxonomy and Breeding of Turkish Birds*. Christopher Helm. London.
- LÓPEZ-VELASCO, D. 2013. "Isabelline Wheatear". Descarregat de <http://birdingfrontiers.com/2013/10/07/isabelline-wheatear>.
- MARTÍN, A. & LORENZO, J.A. 2001. *Aves del archipiélago canario*. Francisco Lemus Editor. La Laguna.
- PATERSON, A.M. 1997. *Las Aves Marinas de España y Portugal*. Lynx Edicions. Barcelona.
- ROWLANDS, A. 2010. "Identification of eastern Woodchat Shrike". *British Birds*, 103: 385-395.
- SHIRIHAI, H. 1996. *The Birds of Israel*. Academic Press. London.
- SHIRIHAI H., GARGALLO G. & HELBIG A.J. 2001. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and philogeny of the genus Sylvia*. Helm identification Guide. Christopher Helm. London.
- SLACK, R. 2009. *Rare birds. Where and when*. Vol. 1. Rare Bird Books. York.
- SVENSSON, L. 1992. *Identification Guide to European Passerines*. 4th edition. Stockholm: Svensson.